

Plukovník děl. František K r y š t o f:

Zpravodajský výcvik u oddílů a skupin.

Má-li dělostřelecké zpravodajství mít úspěch ve válce i při taktických cvičeních v míru, musí se zpravodajství státi právě tak důležitou a nezbytnou složkou školení a výcviku jako ostatní dělostřelecké předměty. Velitelé pluků a oddílů jsou povinni organisovat zpravodajský výcvik, aby si každoročně zajistili potřebný počet řádně vycvičených orgánů pro mírovou i mobilisační potřebu. Na základě vlastních dlouholetých zkušeností podávám zde n á v o d, podle něhož možno uspořádat zpravodajský výcvik u dělostřeleckých pluků a oddílů.

První podmínkou je, aby každý důstojník ovládal veškerá ustanovení předpisu D-VIII-1, části VIII, pokud tato ustanovení mají význam pro oddílové a skupinové zpravodajství. Kromě toho doporučuji, aby si velitelé dělostřeleckých jednotek a plukovní zpravodajští důstojníci získali i soukromým studiem znalosti ve zpravodajském oboru a seznámili se důkladněji s organisací a bojovými metodami vojsk těch států, s nimiž bychom se mohli octnout jednou v konfliktu.

K teoretickému školení důstojnického sboru je třeba využít zimního období při důstojnickém zaměstnání, kdy velitel pluku usměrní a doplní zpravodajské vědomosti jednou nebo několika vhodnými přednáškami a rozpravami. Při tom se zároveň přesvědčí, jak vzrostl v jeho důstojnickém sboru zájem o zpravodajství a jakých pokroků bylo dosaženo. Teprve po této průpravě je možno přikročit k praktickému školení.

Praktický výcvik je nutno provést postupně, a to tak, že se účastníci nejdříve vycvičí ve funkcích, které velitelé různých

pátracích orgánů (t. j. velitelé pátracích, styčných a také orientačních hlídek) budou vykonávat v prospěch oddílového nebo skupinového zpravodajství, a pak teprve se počnou prakticky probírat úkony vlastních zpravodajských důstojníků. Zpravodajskými důstojníky a veliteli pátracích, styčných a orientačních hlídek budou za války často záložní důstojníci, a proto se praktickému zpravodajskému výcviku musí podrobiti především aspiranti a záložní důstojníci a z nich zvláště ti, kteří se zavázali k další presenční službě; pak snad i někteří mladší aktivní důstojníci.

Bylo by dobře, kdyby již školy důstojníků dělostřelectva v záloze poskytl svým frekventantům alespoň povšechné informace o dělostřeleckém zpravodajství a vstúpily jim takové teoretické znalosti, jak toho rozsah a zájem oddílového zpravodajství vyžaduje.

Účastníků musí být nejméně tolik, aby byla úplně zajištěna jak mírová, tak i mobilizační potřeba. Výběru nutno věnovat zvláštní péči a pozornost, aby se výcviku dostalo opravdu schopným, bystrým a svědomitým aspirantům a důstojníkům, kteří mají zvláštní schopnost a vlohy buď přímo pro zpravodajství nebo pro jinou funkci, která se zpravodajstvím těsně souvisí.

Praktický výcvik možno začít ihned na jaře, jakmile aspiranti přijdou ze školy k svým vojskovým tělesům. Směrnice pro výcvik má vytyčit velitel vojskového tělesa a výcvik má řídit starší důstojník (velitel oddílu nebo zástupce), při čemž mu vypomáhá plukovní zpravodajský důstojník. U samostatných a odloučených oddílů je nutno svěřit praktický zpravodajský výcvik zkušenému důstojníku. Nejlepších výsledků lze dosíci tehdy, je-li možno konat zpravodajský výcvik společně u celého pluku a nikoliv odděleně u jednotlivých oddílů.

Nejdříve je potřeba, aby se účastníci naučili řádně zjišťovat cíle, neboť celé dělostřelecké zpravodajství vlastně jen dodává dělostřelectvu náležitý podklad k úspěšnému zahájení palby. Při tom je nutno postupovat od jednoduché věci k věcem složitějším. Celý výcvik lze pak rozvrhnout na dvě období.

I. období praktického výcviku.

1. Cvičení v zjišťování vlastního stanoviště.

Řídící cvičení předem vyhledá, označí a podle speciálky zaměří několik pozorovatelů, na něž pak rozmístí účastníky cvičení s úkolem, aby každý z nich zjistil podle speciální mapy souřadnice svého stanoviště. Při tom kontroluje, kolik času každý účastník k onomu úkonu potřebuje a s jakou přesností své stanoviště určí. Cvičení pokračuje tak, že se účastníci navzájem střídají na pozorovatelnách. Dosažené výsledky se účastníkům oznámí, aby každý viděl, jaké chyby se dopustil, a kdo nejrychleji pracoval.

2. Cvičení v zjišťování hlavního pozorovacího směru.

Řídící cvičení postupuje jako při 1. cvičení, ovšem zvolí a zaměří pro každou pozorovatelnu ještě jeden bod dobře na mapě zjistitelný, kterým má procházet hlavní pozorovací směr. Každý účastník napíše na lístek označený svým podpisem hlášení, které by ve skutečnosti zaslal svému nadřízenému veliteli, na př.: „Hlavní pozorovací směr 342903-340820“, při čemž první serie čísel udává vždycky souřadnice stanoviště a druhá

serie bod na hlavním pozorovacím směru. Účastníci cvičení se střídají na pozorovatelnách. Řídící cvičení kontroluje výsledky pozorování co do času a přesnosti a výsledek oznámí účastníkům.

Cvičení 1 a 2 se pak opakuje s použitím topografických map 1:25.000, předem opatřených čtvercovou kilometrovou sítí.

3. Cvičení v zjišťování cílů úchylkou od hlavního pozorovacího směru a odhadem pozorovací dálky.

Řídící cvičení předem vyhledá nebo dá vytyčit několik cílů v terénu a vybere vhodné pozorovatelný. Pro každou pozorovatelnou určí pozorovací směr a topografickou dálku z pozorovatelný ke každému cíli a společlivým přístrojem změří v dílcích úchylku jednotlivých cílů od hlavních pozorovacích směrů.

Účastníci cvičení se rozmístí na pozorovatelnách a každý z nich postupně zjišťuje polním kukátkem všechny cíle tím, že si zapíše úchylku každého cíle od svého hlavního pozorovacího směru a odhadnutou pozorovací dálku. Tyto záznamy účastníci odevzdají řídícímu cvičení.

Potom každý účastník změří ještě jednou úchylku cílů od svého hlavního pozorovacího směru a zároveň stanoví i výškový rozdíl mezi cílem a pozorovatelnou 15× dalekohledem.

Výsledky pozorování se zase srovnají a oznámí účastníkům.

4. Cvičení v zjišťování cílů v souřadnicích speciální mapy.

Řídící cvičení předem vyhledá nebo dá vytyčiti několik cílů v terénu a zjistí jejich polohu v souřadnicích speciální mapy. Potom zavede účastníky cvičení do terénu, ukáže jim vhodným způsobem (podle vztažného bodu nebo 15× dalekohledem) některý cíl. Každý účastník musí udaný cíl určit v souřadnicích speciální mapy. Tak se postupně určí i všechny ostatní cíle. Výsledky pozorování se zkontrolují co do přesnosti a doby, kterou každý účastník k zjištění cíle potřeboval. Výsledek se dá účastníkům na vědomí.

5. Cvičení v zjišťování cílů světlozvukem.

(Toto cvičení by měli konat zvláště příslušníci těžkých a hrubých dělostřeleckých pluků!)

Řídící cvičení umístí na vhodném místě (za menší terénní vlnou nebo clonou) dělo, a to tak, aby bylo z prostoru, kde jsou rozmístěny pozorovatelný, vidět kouř a záblesky, až dělo bude střílet cvičnými nábojkami. Místo děla mohou značkaři použít značkovacích nábojů se zvukovým a světelným efektem. Je-li značkařem zbrojní důstojník anebo důstojník s pyrotechnickým kursem, je možno vypalovat i ekrasitové náložky.

Řídící cvičení předem zjistí topografickou dálku z pozorovatele k cíli a úchylku cíle od hlavních pozorovacích směrů. Jakmile účastníci cvičení zaujmou pozorovací stanoviště, udá jim instruktor buď pásmo, v němž mají pozorovat, anebo vzhledem na úsporu značkovacího střeliva jim určí zhruba směr, kde se může objevit nepřátelská baterie, a zároveň udá i čas, kdy se u cíle vypálí první rána. Po této ráně následuje ještě několik dalších výstřelů v jednominutových až dvouminutových intervalech.

Všichni účastníci konají pozorování najednou, a to nejdříve polním dalekohledem. Jakmile některý účastník cíl zachytí, stiskne stopky nebo počítá vteřiny od záblesku až do okamžiku, kdy zvuk výstřelu dorazí na

pozorovatelnou. Zároveň si změří i úchylku cíle od pozorovacího směru. Z doby, kterou zvuk potřebuje, nežli dorazí na pozorovatelnou, vypočte se pozorovací dálka. Tyto údaje zapíše účastníci na lístek a odevzdají řídícímu cvičení. Ten je chronologicky srovnává a zkontroluje co do přesnosti.

Pozorování téhož anebo nového cíle se pak provádí pomocí 15× dalekohledu. Při tom však je nutno mít větší počet 15× dalekohledů, aby vždy alespoň několik účastníků mohlo pozorovat najednou.

6. Cvičení v zjišťování cílů světlozvukem za noci se vykoná podobně jako předešlé cvičení, jenže se při tom použije výhradně 15× dalekohledu.

7. Cvičení ve střezení bojiště.

Řídící cvičení dá v určitém úseku terénu vytyčit a označit cíle pomocí značkařů. Veškerá místa, kde cíle budou umístěny, musí předem řádně zaměřit v souřadnicích podle speciální anebo topografické mapy podle toho, na jakém podkladě mají účastníci cvičení konat pozorování.

Cíle lze označit různým způsobem, na př.:

- a) těžké kulomety — palbou lehkých kulometů,
- b) minomety — vypalováním klamných nábojů,
- c) baterie — jednotlivými děly a střelbou cvičných nábojek nebo i vypalováním klamných nábojů,
- d) protiútok — vypalováním raket, při čemž počet současně vypálených raket udává šířku protiútku a místo, kde se rakety vypalují, označuje střed protiútku.

Odpor je možno vytyčit vlajkami na křídlech odporů; pro každý odpor je třeba použití vlajek stejné barvy. Barvy jednotlivých odporů musí se od sebe lišit, jsou-li odpory blízko sebe. Na příklad jeden odpor může být označen bílými signalizačními vlajkami, druhý odpor vlajkami modrými, třetí žlutými, čtvrtý červenými a další červenobílými atd. Vzdálenost mezi vlajkami téže barvy udává šířku nepřátelského odporu.

Značkařům se vydá časový rozvrh pro značkařskou činnost. Účastníkům cvičení se přikáže pásmo, v kterém mají konat střezení, a prostor, kde si mají zvolit pozorovatelnou. Účastníkům cvičení nutno předem oznámit, jakým způsobem cíle budou značkovány. Při tomto cvičení musí účastníci cvičení udávat všechny cíle, které postřehnou, výhradně v souřadnicích.

Toto cvičení je možno provést i tak, že se každému účastníkovi přidělí předem zaměřená pozorovatelná s přesně určeným hlavním pozorovacím směrem. Pak se určují všechny cíle úchylnou od hlavního pozorovacího směru a odhadem pozorovací dálky. Kromě toho se musí každý účastník snažit, aby cíl určil ještě souřadnicemi.

Účastníci po každém cvičení odevzdají své záznamy řídícímu cvičení, aby mohl stanovit, kteří účastníci zjistili průběhem cvičení nejlepší počet cílů a s největší přesností.

Při cvičení je nutno dbát na to, aby záznamy o střezení bojiště měly formu předepsanou pro každé hlášení (viz D-VIII-1, část III, čl. 6).

II. období praktického výcviku.

8. Cvičení ve vedení evidence cílů v rámci oddílu.

Řídící cvičení si předem připraví takové zprávy o činnosti nepřítelů a o cílech, jaké by asi zpravodajský důstojník oddílu (oddílový pobočník) v určité bojové situaci (za útoku, za obrany atd.) ve skutečnosti postupně

dostával před zahájením a v průběhu bojové akce od velitelství skupiny, od oddílových pozorovatelů, od baterií, od styčného důstojníka a třeba i od letce. K přípravě cvičení možno použít jako pomůcky pojednání o evidenci cílů, obsaženého v článku „Některé pomůcky“, VR. čís. 6, 1933.

Rídící cvičení oznámí účastníkům cvičení úkoly a pásmo působnosti oddílu a serii čísel, kterých mohou použít k očíslování evidenčně dosud neoznačených cílů, spadajících do rámce úkolu oddílu a ležících v hlavním pásmu působnosti oddílu. Potom vydá účastníkům cvičení, které se koná v učebně, buď postupně nebo najednou připravený přehled zpráv. Účastníci zapisují cíle, které se týkají jejich oddílu, do seznamu cílů, jenž se sestaví podle tohoto vzoru:

Evidenční označení cíle	Poloha cíle	Datum a hodina zjištění	Druh a popis cíle	Pramen zpráv	Stupeň přesnosti	Poznám.

Oddíl protibaterijní může vést zvláštní přehled nepřátelských palebných postavení odděleně od seznamu ostatních cílů.

Seznam je možno sestavit tímto způsobem:

Evidenční označení cíle	Poloha cíle	Datum a hodina zjištění	Ráž, druh a počet děl	Palebná činnost	Pramen zpráv	Stupeň přesnosti	Poznám.

9. Cvičení ve vedení mapy cílů.

Jakmile se účastníci cvičení naučí řádně a přehledně vést seznam cílů, spojí se cvičení 8 se cvičením ve vedení mapy cílů.

Zároveň se seznamem cílů se vede i mapa cílů, do níž se zakreslují předepsanými značkami cíle, týkající se oddílu, a to cíle pevné s evidenčním označením a cíle v pohybu, kterým se evidenční označení nedává, s udáním směru pohybu a času, kdy byl cíl zjištěn. Na tuto mapu nutno také zakreslovat postup vlastní pěchoty podle došlých hlášení s udáním doby, kdy ta neb ona změna na frontě nastala.

Tato cvičení je nutno častěji opakovat a přecházet od jednoduchých případů k složitějším. Při prvním cvičení mohou se cíle udávat jen podle speciální mapy, při druhém cvičení mohou se některé cíle udát již v souřadnicích topografických, aby si účastníci cvičení zvykli pracovat zároveň na speciálce i na plánu a naučili se přenášet za účelem evidence cíle ze speciálky do plánu podle terénních detailů. Mapa cílů se vede zpravidla na plánu 1:25.000 a nouzově i na speciálce.

Později je možno uvedená cvičení komplikovat ještě tím způsobem, že se o některém cíli může podat zpráva z různých pramenů (na př. letce a některá pozemní pozorovatelná. O jiném cíli se mohou vydat úplnější

zprávy, nežli byly původně, nebo cíl možno nechat v pozdějším průběhu cvičení zmizet atd.

Tímto způsobem jsou účastníci cvičení nuceni opravovat a doplňovat dřívější hlášení o cílech. Cvičení se musí konat s počátku pomalu a v malém rozsahu a potom stále rychleji a složitěji, aby účastníci nabyli zběhlosti a jistoty ve vedení jak seznamů, tak i mapy cílů, což je jedním z nejdůležitějších úkolů zpravodajských orgánů.

Cvičení ve vedení seznamu a mapy cílů ve skupině se koná obdobným způsobem jako cvičení 8 a 9, jenže přehled zpráv o činnosti nepříteli a o cílech obsahuje zprávy, které by skupinovému zpravodajskému důstojníku dodalo nadřízené velitelství dělostřelectva, zprávy skupinových pozorovatelů, zprávy oddílů, které skupině podléhají, zprávy letecké a konečně i zprávy zpravodajského oddílu.

10. Cvičení v protínání (rayonování) cílů na mapě.

Cvičení se koná v učebně na mapě 1:25.000. Řídící cvičení udá účastníkům cvičení souřadnice pozorovatelů některého oddílu (hlavní pozorovatelna oddílu, pomocná pozorovatelna oddílu a podle okolností i pozorovatelný baterií). Dále oznámí souřadnice bodů, kterými procházejí hlavní pozorovací směry jednotlivých pozorovatelů. Podle těchto údajů si zakreslí účastníci cvičení na průsvitkách pozorovací síť vlastního oddílu a pořídí si tímto způsobem t. zv. mapu pozorování.

Jakmile je všechno připraveno, instruktor počne dávat různá hlášení tak, jak by tato hlášení i ve skutečnosti docházela na velitelství oddílu. Na př. pomocná pozorovatelna hlásí „Kulomet vpravo 54, dálka 25“ (t. j. kulomet vpravo 54 dílců od hlavního pozorovacího směru, odhadnutá pozorovací dálka 2500 m). Účastníci si zakreslí rayon a cíl na průsvitku. K cíli se připojí otazník a čeká se na další hlášení z jiné pozorovatelný, aby se poloha cíle mohla přesněji zjistit protětím alespoň 2 rayonů, jejichž pozorovací dálka a popis cíle nasvědčují, že se rayony vztahují na stejný cíl.

Každý cíl zjištěný protínáním se očíslovuje a jeho souřadnice se zapisují. Je-li cíl zachycen ještě třetí pozorovatelnou, nahradí se souřadnice, zjištěné předtím protětím 2 rayonů, souřadnicemi přesnějšími, které se vyčtou z trojúhelníku chyb.

Instruktor si musí předem připravit seznam souřadnic všech cílů, které se mají protínáním zjišťovat, aby po skončení cvičení mohl zkontrolovat, s jakou přesností účastníci cvičení pracovali.

Cvičení v protínání je možno konat také na speciální mapě, ale musí se pro oddíl volit pozorovatelný dostatečně vzdálený jedna od druhé.

Cvičení v protínání cílů v rámci skupiny se koná podobně jako v oddílu, ale mapa pozorování se upraví tak, že se na ni zaznamenají stanoviště a hlavní pozorovací směry hlavních a pomocných skupinových a oddílových pozorovatelů.

Běží-li o skupinu, je cvičení na speciálce mnohem snazší než při jediném oddílu.

11. Cvičení ve vyhodnocování, výkladu a třídění zpráv.

Řídící cvičení udá všeobecnou situaci, situaci vlastního oddílu nebo skupiny, úkoly a pásmo působnosti a pak vydá účastníkům přehled různých zpráv o nepříteli, přizpůsobený danému námětu. U každé zprávy musí být poznamenáno, kdo, kdy a jak ji zjistil.

Účastníci cvičení každou zprávu zhodnotí a kromě toho připojí ještě poznámku, komu by ve skutečnosti zprávu odeslali.

Na př. některý pátrací orgán hlásí polohu některého cíle úchylnou od pozorovacího směru a odhadem pozorovací dálky. Účastník cvičení by měl připojit poznámku: „Nestačí ještě za podklad střelby; pozorovatel na X nebo jednotka Y musí získat protětím přesnější souřadnice cíle.“

Nepřítel je v obraně a styčný důstojník hlásí, že nepřátelská baterie ze směru S střílí na určité místo do prostoru mezi vlastní a nepřátelskou linií. Výklad: „Baterie se zastřeluje do palebné přehrady, tudíž velmi nebezpečná baterie; upozornit velitelství dělostřelectva N.“

Několik příkladů jak se hodnotí zprávy o nepřátelském dělostřelectvu, je uvedeno v pojednání „Těžké dělostřelectvo v útočném boji“ VR., 1931.

Po ukončení praktického výcviku se provede výběr mezi účastníky podle jejich vloh a schopností. Někteří dostanou určení jako zpravodajští důstojníci a ostatní jako velitelé pátracích, styčných a orientačních hlídek. Při taktických cvičeních v terénu je třeba přidělovat vycvičeným účastníkům hlavně funkce, v nichž se předtím prakticky školili, aby nabyli ještě většího zdokonalení a mohli dostat příslušné určení pro mobilisaci.

K doplnění zpravodajského výcviku je třeba účastníkům zpravodajských cvičení vydat ještě vodítko, aby věděli, jaké zprávy mají v určité bojové situaci vyhledávat pro svůj oddíl (skupinu) podle toho, jaký úkol má jejich jednotka. Takto sestavené vodítko připojují k tomuto článku.

Kromě toho se musí účastníci cvičení seznámit i se způsobem, jak má zpravodajský orgán sestavovat pravidelné denní zpravodajské hlášení. Dokud nevyjde ohlášená příručka „Zpravodajství dělostřeleckých skupin a oddílů“, je možno řídit se návodem, jenž je nastíněn v předpise „Zpravodajství u pěchoty a jezdecka“.

Věnují-li velitelé útvarů podle těchto směrnic praktickému zpravodajskému výcviku alespoň 2 půldny v týdnu po dobu asi 3 měsíců, jsem přesvědčen, že budou mít v době, kdy se konají taktická cvičení v terénu, dobře připravené potřebné zpravodajské orgány a kromě toho i řádně vycvičené velitele pátracích a styčných hlídek i orientační důstojníky, kteří budou vědět, jak mají pracovat, aby zpravodajství oddílů a skupin mohlo z jejich práce těžit.

Dodatek: Vodítko pro vyhledávání zpráv.

Kromě zpráv, jichž vyhledávání bude nařízeno zvláštním rozkazem, musí dělostřelectvo získávat zprávy iniciativně podle tohoto vodítka:

A. Zprávy podle taktické situace.

I. Zprávy, potřebné před nastoupením pochodu:

1. V jakém stavu jsou přidělené pochodové cesty? Únosnost mostů na nich?

2. Kdy a kde by mohlo dojít nebo již došlo k srážce s rychlými nepřátelskými prvky? Byl nepřítel odražen anebo boj dosud trvá a jaká je hodnota a složení nepřátelských sil?

3. Je nepřátelské letectvo v činnosti nad prostorem, odkud má pochod začít?

4. Není ubytovací prostor ohrožován nepřítelem (letectvem, dělovou palbou, nájezdem rychlých jednotek)?

II. Zprávy, potřebné za přibližování:

1. Jaký je stav pochodové osy?
2. Kde nepřítel zatarasil anebo poškodil komunikace a v jakém rozsahu?
3. Kdy a kde se dostal předvoj do palby dělové?
4. Která místa na pochodové ose jsou pozorována a postřelována nepřítelem?
5. Kde a jak daleko je nepřítel? Je na postupu nebo vyčkává na místě?
6. Na které čáře a v kterou dobu nastalo střetnutí s nepřítelem anebo navázání dotyku s jeho postavením?
7. Jaká je hodnota a složení nepřátelských sil (četa, rota a p., počet děl anebo baterií a p., pěchota, jezdecko, cyklisté, obrněná auta, tanky, druh dělostřelectva atd.)?
8. Jak se nepřítel chová? Klade odpor, kde se zakopává a kde a jak je již opevněn, kdy a kde dostává posily a v jaké síle, kdy, kde a jakými silami útočí nebo ustupuje?
9. Kdy, kde a jak se snaží nepřítel zdržeti náš postup letectvem?
10. Jaká je situace předvoje, kde je, je na postupu, či byl zadržen, anebo dokonce ustupuje? Je zastávka jen přechodná nebo nemůže již předvoj vlastními silami dále proniknout?
11. Které odpory ztěžují nejvíce postup předvoje, kde jsou a jakou mají rozlohu?
12. Jaká je palebná činnost nepřítele? Kdy, odkud, kam, čím a jak střílí?
13. Použil nepřítel někde plynového střeliva?
14. Odkud a kam hrozí nájezd obrněných vozů?
15. Které prostory jsou již obsazeny jinými částmi vlastního dělostřelectva?

III. Zprávy ve střetném boji:

1. Jak silný je nepřítel a jaké je jeho složení?
2. Kde jsou jeho přední prvky a kde jsou naše čelní prvky?
3. Jak se nepřítel chová? Posunuje zálohy a dělostřelectvo kupředu, kde se shromažďuje a chystá k útoku, kde zakopává a opevňuje?
4. Kde jsou umístěny nepřátelské palebné prostředky; kdy a jak se projevuje jejich činnost?
5. Používá nepřítel plynového střeliva?
6. Kde nepřítel umístil anebo umísťuje své pozorovatelny?
7. Kde jsou jeho zálohy, v jaké síle, odkud, kdy a kam se posunují?
8. Kam směřuje činnost jeho letectva a v které době?
9. Jaká je intensita cirkulace za frontou, směr pohybu a v kterou dobu?

IV. Zprávy před útokem na nepřítele v postavení:

1. Jaké jsou obrysy nepřátelského postavení?
2. Kde jsou opevnění a překážky, jakého druhu a rozsahu?
3. Kde jsou umístěny kulomety, minomety, děla proti tankům a pro bočný postřel, baterie a světlomety?
4. Kde jsou nepřátelské pozorovatelny?
5. Na která místa před vlastním postavením se nepřítel zastřeloval?

6. Do kterých prostorů v našem postavení střílelo jeho dělostřelectvo? Kdy, jak a čím?

7. Kde jsou umístěny zálohy a v jaké síle?

8. Kde jsou skladiště a parkoviště?

9. Kdy a kde vzestupuje balon?

10. Je pozorovat někde známky, že nepřítel chystá výpad?

11. Je pozorovat někde přípravy k ústupu (pohyby nazad, ruch směrem od fronty)?

12. Z kterých míst nepřítel vypaluje rakety a jak reaguje na vypálení určitých druhů raket?

13. Kterým prostorům věnovalo jeho letectvo zvýšenou pozornost?

V. Zprávy za útoku na nepřítele v postavení:

1. Jak postupuje vlastní pěchota, kde se zastavuje, kde proniká a které čáry dosáhla v určité době?

2. Kdy a kde shromažďuje nepřítel zálohy, kdy a kde se chystá nebo vyráží k protiútoku a jakými asi silami?

3. Které palebné prostředky a překážky nejvíce brzdí postup vlastní pěchoty a kde jsou umístěny?

4. Jaký je účinek vlastní palby?

5. Klade nepřítel odpor na místě nebo se chystá k ústupu, či již ustupuje a kde?

6. Kde zničil nepřítel komunikace a v jakém rozsahu?

7. Kde připravil anebo připravuje nepřítel nová opevnění?

8. Odkud, kdy a kam se přesunuje nepřátelské dělostřelectvo?

VI. Zprávy za využití úspěchu a při pronásledování:

1. Kde slábne nepřátelský odpor? Kde vznikly mezery?

2. Jaké síly, odkud, kdy a kam ustupují? Terénem anebo po cestách?

3. Kde provedl anebo provádí nepřítel destrukce a jaké?

4. Kde se znovu zachycuje?

5. Odkud střílejí nepřátelské kulomety a dělostřelectvo?

6. Kdy, kudy a kam ustupují nepřátelské baterie a v jakém počtu?

7. Je pozorovat příchod nových sil, v jaké hodnotě a na kterém místě?

VII. Za obrany před dotykem s nepřítelem:

1. Kdy, kudy a jakými silami se přibližuje nepřítel?

2. Až kam do určité doby pronikl a čím (pěchotou, jezdeckem)?

3. Na které čáře bojuje s našimi předsunutými prvky?

4. Kdy, kde a čím počíná navazovat dotyk s postavením našich předních stráží?

5. Odkud, kdy, kam, jak a čím střílí nepřátelské dělostřelectvo?

6. Kam hlavně směřuje činnost nepřátelského letectva?

VIII. V obraně za dotyku s nepřítelem:

1. Koná nepřítel přípravy k útoku? Kde provádí obhlídky a průzkum, odkud a kam přisunuje zálohy, kde zřizuje nové výdejny, kam se zastřešuje a kde zvyšuje činnost letectva?

2. Kudy probíhá východiště útoku a kde je nejhustěji obsazeno?

3. Kde je umístěna palebná nepřátelská základna?

4. Kde jsou nepřátelské baterie a pozorovatelné?
5. Je slyšet v noci ruch v předních liniích, hukot aut a rachot tanků v blízkosti fronty a je vidět pohyb světél směrem k frontě a v kterém úseku?
6. Nehystá nepřítel plynový útok; nekoná přepady plynovým střelivem?
7. Kde jsou vzestupišťe balonů?
8. Nepřipravuje nepřítel přepad na některém místě?
9. V kterém úseku se chová nepřítel naprosto pasivně, nebo se snad i docela zakopává?

IX. V průběhu obranné bitvy:

1. Kdy, kde a jaké palebné zdroje jsou v činnosti?
2. Kdy, kde a odkud nepřítel vyrazí k útoku a v jakém rozsahu?
3. Kde zasadil nepřítel tanky a v jaké síle?
4. Kde posunuje nepřítel tanky v 2. sledu?
5. Odkud, kdy a kam řídí nepřítel zálohy a v jaké asi hodnotě?
6. Kde a kdy nepřítel vnikl do našeho postavení? Pokračuje v útoku nebo se zastavil?
7. Ze které části postavení a kterým směrem ustupují vlastní jednotky? Kdy a kde se zachytily?
8. Kdy a odkud vyrazí nebo vyrazí vlastní protiútok a co je jeho cílem?

X. V ústupovém boji:

1. Kde a v jakém rozsahu se shromažďuje nepřítel k postupu?
2. Kdy, z které čáry, kterým směrem a jakými silami nepřítel zahajuje postup?
3. Kdy, kde a v jaké síle postupuje terénem v přibližovacích tvarech anebo po cestách v proudech, či po skupinách?
4. Kdy a kde byla zjištěna obrněná auta nebo tanky, kam směřují a kolik jich je?
5. Kde umisťuje nepřítel kulometry a baterie?
6. Odkud a kdy ustupuje vlastní pěchota?

B. Zprávy podle druhů dělostřelectva.

Orgány, které zprávy získávají iniciativně, musí si být vědomy, že všechny zprávy nemohou mít stejnou důležitost pro jejich vlastní útvar a že každá složka dělostřelectva bude mít větší nebo menší zájem o zprávy určitého druhu, a to podle toho, jaký bojový úkol byl jí uložen.

I. Přímoú podporu budou zajímat především:

1. cíle v přední linii a v její blízkosti, t. j. rozvinutá pěchota, opěrné body, stanoviště předních kulometů, předsunutá pěchotní děla v čelním sledu, tanky atd.,
2. drátěné překážky, rohatky, záseky,
3. přední střelecké zákopy a sruby,
4. protiúder a protiútoky,
5. známky hrozícího nepřátelského útoku, t. j. zesílení kulometné a dělové palby, postup blízkých záloh atd.,
6. známky nepřátelského ústupu, t. j. zeslabení předního sledu, ochabnutí palebné činnosti, pohyb nazad atd.,

7. situace podporované jednotky,
8. pohyb vlastní pěchoty,
9. smluvená znamení (rakety vypalované vlastní pěchotou nebo pěchotním letcem a přední nepřátelskou linií).

II. Zprávy pro všeobecnou činnost:

1. důležité a odolnější cíle v předním postavení,
2. cíle v blízkosti předních zákopů, odkud by nepřítel palbou, pohybem nebo pozorováním mohl ohrozit naši pěchotu (kulometry, minometry, doprovodné dělostřelectvo, zálohy, protiútoky, spojovací zákopy, pozorovatelný atd.),
3. umístění palby a pohyby palby přímé podpory,
4. okamžik, kdy dělostřelectvo přímé podpory zahajuje přemístění a kdy přemístění je skončeno,
5. není-li na frontě armádní dělostřelectvo, které by obstaralo činnost proti bateriím a palby daleké, rozšiřuje se zájem jednotek všeobecné činnosti i na tento obor.

III. Zprávy pro skupiny protibaterijní a pro zvláštní skupiny těžkého dělostřelectva:

1. baterie všech druhů,
2. vzdálenější pozorovatelný,
3. pochodové proudy a vzdálenější zálohy,
4. skladiště, parkoviště, zásobovací střediska, komunikační tepny a uzly,
5. zvláště odolné nebo zvláště významné cíle v kterékoli části bojiště, kam by asi bylo třeba zesílit palbu jiného dělostřelectva,
6. protiútoky většího rozsahu,
7. vzestupišť balonu.

IV. Zprávy dělostřelectva pro podporu předvoje nebo zadního voje:

Toto dělostřelectvo budou především zajímat cíle v nepřátelské přední linii, ale kromě toho i jiné cíle, jichž postřelování normálně přísluší všeobecné činnosti a skupině protibaterijní a to zejména:

1. nebezpečné baterie a pozorovatelný,
2. nebezpečné zálohy a pochoduující posily.

*

Je jisté, že veškeré zprávy nebudou moci skupiny a oddíly získat výhradně vlastním pátráním a že budou těžit i z výsledků zpravodajské činnosti jiných zbraní a vyšších velitelství.

Při iniciativním pátrání je třeba dbát na pořadí naléhavosti získaných zpráv. Pátrací orgány se musí za všech okolností řídit touto zásadou:

Skupina a oddíl mají největší zájem o cíle, které se týkají jejich hlavního úkolu, a dále o události na bojišti, a to především v hlavním a pak vedlejším pásmu působnosti. Pak se zajímá každá dělostřelecká jednotka o cíle, spadající do rámce vedlejšího úkolu, a to zase nejprve v hlavním a pak ve vedlejším pásmu působnosti.

Mají-li tedy pátrací orgány řádně pracovat, musí být vždycky náležitě informovány o úkolech a pásmech působnosti jednotky, pro kterou pracují. Pátrací orgány se však musí také samy starat, aby tyto potřebné informace závčas dostaly.

Kapitán děl. Jan Mach a štábní kapitán děl. Ota Krajíček:

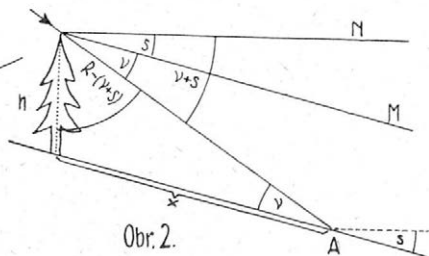
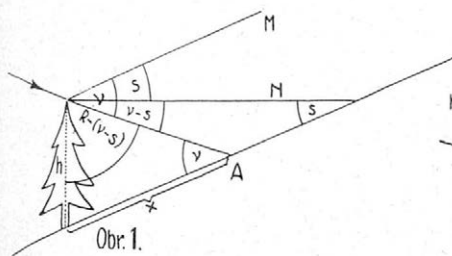
Hloubka bezpečnostního pásma na zalesněných svazích.

Nauka o střelbě D-VII-1 uvádí v čl. 280, odst. c), že na hloubku bezpečnostního pásma při střelbě na cíle blízko vlastních vojsk má vliv: sklon a povaha terénu u cíle (zvlnění, porost, povaha půdy, předměty, na které by střela mohla narazit, a pod.). Poslední odstavec tohoto článku praví, že bezpečnostní pásmo určíme proto pečlivě v každém případě zvláště podle výše uvedených vlivů a okolností.

V čl. 282 uvádí předpis vzorec pro výpočet zvětšení x bezpečnostního pásma, jsou-li v blízkosti vlastních vojsk vyšší překážky (stromy, domy a p.): $x = \frac{h}{\tan \omega}$, kde h je výška překážky a ω = úhel doletu. Tento vzorec platí přesně pro cíle v úrovni ústí a je-li terén u cíle vodorovný.

Další naše úvaha se však týká výpočtu bezpečnostního pásma při střelbě na cíle v blízkosti vlastních vojsk na svahu přivráceném (odvráceném), jsou-li v blízkosti vlastních vojsk vyšší překážky a kdy způsob námi řešený skýtá výsledky přesnější, tak, jak to má na mysli poslední odstavec čl. 280. Při tom uvedeme též jednoduchý způsob kontroly hloubky bezpečnostního pásma vzhledem k překážce jako doplněk způsobu uvedeného v příkladu čís. 61 „Příkladů k nauce o střelbě dělostřelectva“ (Trska-Svoboda).

Tento způsob výpočtu zvětšení hloubky bezpečnostního pásma je založen na řešení obecného trojúhelníka sinovou větou. (Obr. 1 a 2).

h je výška překážky, v je úhel nárazu, s je úhel svahu,
 A je bod nárazu nejkratší dráhy procházející vrcholem překážky,
 x je zvětšení bezpečnostního pásma vzhledem k překážce,
 M je rovnoběžka s terénem proložená vrcholem překážky,
 N je rovnoběžka s úrovní ústí proložená vrcholem překážky.

A. Svah přivrácený:

Z obrázku vysvitá platnost vztahu $x : h = \sin [R - (v - s)] : \sin v$

$$x = \frac{h \cdot \sin [R - (v - s)]}{\sin v} = \frac{h \cdot \cos (v - s)}{\sin v}$$

B. Svah odvrácený: